

ERMUKO UDAL FUNTSAREN ISAD

Identifikazio-arloa

Erreferentziazko kodea	ES 48020 AHFB/BFHA U48210
Titulua	Ermuko Udal Agiritegia
Data(k)	1833 – 1940
Deskribapen maila	Funtsa
Deskribapen-unitatearen bolumena eta euskarria	<ul style="list-style-type: none"> – Metro linealak: 1,40 m/l – Kaxak: 11 – Liburu solteak: 5 – Espediente-kopurua: 210 Papera.

Testuinguru arloa

Ekoizlearen izena	Ermuko Udala
Instituzio historia	<p>Ermua Bizkaiko Durangaldea eskualdean dago, Durangoko barruti judizialaren barruan.</p> <p>Ermuko hiribildua Durangoko merindadearena zen eta Bizkaiko Jaurerriko Batzar Nagusietako hamabigarren eserlekua hartu zuen, hiribilduen artean.</p> <p>Brontze Aroko kokalekuen presentzia Kobagorri bezalako kobazuloetan edo Gentilkoba bezalako babes natural zabaletan egiaztatzen da. Hiribildutik gertu, trikuharrietan egindako ehorztek ere badaude.</p> <p>Ermua 1140 eta 1383 artean Bizkaian sortutako hiribilduetako bat izan zen, baina ez dakigu zehazki noiz sortu zen. 1372ko urtarrilaren 20an, Joan I.ak, Bizkaiko jauna eta Gaztelako errege izango zenak, hiribilduaren fundazioa berretsi zuen. Joan II.ak berrespenak eman zituen 1415ean eta 1420an, eta Isabel Katolikoak 1483an, Durangon. Zentzuzkoa dirudi pentsatzea fundazioak zerikusia izatea Gaztelako artile eta zerealen itsas portuetarako merkataritza trafikoaren berrantolaketarekin eta Bizkaia eta Gipuzkoaren arteko lotura berriekin, burdinolen gorakada eta defentsarako arrazoi militarrek ahaztu gabe.</p>

Instituzio historia	<p>Lur Lauko gainerako tokiek eta hiribilduek bezala, Behe Erdi Aroan zehar Bizkaiko lurralde osoan zehar gertatu ziren bandokideen arteko borrokak jasan zituen, bai eta ondorengo gatazka armatuak ere. Lurraldea mendeetan zehar egon zen murgilduta gatazka armatu horietan, bereziki XIX. mendeko gerra karlisten eta XX. mendeko Gerra Zibilaren eraginez.</p> <p>1462an Ermua burdinazko hiribildu bezala ezagutzen zen. Espingardak eta eskopetak egiten zituzten 1516an. Industria- eta burdina-jarduera horren garapena funtsezkoa izan da hiribilduarentzat, nahiz eta landa-oinarriko ekonomia ere izan duen, nekazaritzaren, abeltzaintzaren eta baso-espazioaren garapenarekin.</p> <p>Hiribilduko biztanleria egonkor mantendu da historian zehar, eta garapen izugarria izan du XX. mendeko hirurogeiko hamarkadako industrializaziotik aurrera. Frankismoaren amaieran, 1976an, Ermuak Bilbo edo Bartzelona baino populazio-dentsitate handiagoa zuen. Hiri industrialia da erabat, Eibarrekin lotura estua duena, langile asko dituena. Gainera, biztanleriaren gehiengoa etorkina da.</p>
Artxibo historia	<p>Ermuko hiribilduko dokumentazioa udal agiritegian gordeta egon da 1993an Bizkaiko Foru Artxibo Historikora eraman zuten arte. Batez ere 1940 baino lehenagoko dokumentazio historikoa lekualdatu zen, eta gainerako dokumentazioa udal agiritegian dago.</p> <p>Bizkaiko Foru Aldundiaren Ondare Historikoaren Zerbitzuak dokumentazioa lekualdatu aurretik egindako txostenaren arabera, artxibo handia da, eta hori ohikoa da hiribildu batean. Hala ere, duela gutxiko dokumentazioa du, XX. mendeko hirurogeiko hamarkadatik aurrera udalerririk jasan zuen biztanleria-hazkundearekin bat datorrena.</p> <p>Dokumentazio historikoa ia desagertuta dago.</p> <p>Artxiboa Kultura Arloaren ardurapean dago eta udal liburuzainak artatzen du.</p> <p>Udaletxeko azken solairuan zegoen, erakusketa-aretoaren eta arlo teknikoko bulegoen ondoan. Lekualdaketa bat jasan zuen berriki eta nahiko desordenatuta zegoen.</p>

Artxibo historia	Dokumentazioa kaxa mota ezberdinetan gordeta zegoen, eta paper solte asko zeuden, inolako ordenarik gabe. Kaxa batzuk zenbakituta zeuden, eta horiek alde zurreko inbentario partzialera eramaten gaituzte. Gainerakoek ez zuten deskribapenik, eta ez zen deskribapen tresnarik erabili.
Sarrera modua	BFAHn utzitako dokumentazioa 1993ko abuztuaren 3an sartu zen, Bizkaiko Foru Aldundiak eta Ermuko Udalak urte horretako martxoaren 8an sinatuko zuten lankidetzaren hitzarmena betetzeko.

Eduki eta egitura arloa

Irismena eta edukia	Ermuko elizateak eta Udalak 1833 eta 1940 bitartean sortutako dokumentazio historikoa.
Balorazioa, hautaketa eta ezabaketa	Kontserbazio iraunkorreko dokumentazioa.
Sarrera berriak	Beste hitzarmen bat sinatuz gero, sarrera berriak egon daitezke.
Erakundea	Dokumentazioa Udal Artxibozainen Lantaldearen sailkapen-koadroaren bidez antolatu da, serie batzuekin handituta. Koadroa BFAHn dauden udalerririk guztietarako erabiltzen da, eta, beraz, baliteke udalerririk horretan sortutako dokumentazioaren artean serie batzuk ez islatzea. Gobernuaren, Idazkaritzaren eta Udal Administrazioaren eta Ogasunaren jarduerak hartzen ditu, honela: <ul style="list-style-type: none"> – Gobernua: 9 dokumentu 1833 eta 1934 bitartekoak. – Idazkaritza: 104 dokumentu 1833 eta 1940 bitartekoak. – Ogasuna: 97 dokumentu 1859 eta 1938 bitartekoak.

Sartzeko eta erabiltzeko baldintzen arloa

Sartzeko baldintzak	Sarrera askea. Salbuespenetarako, ikus Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren ISAD.
Erreprodukzio baldintzak	Erreprodukzio askea. Salbuespenetarako, ikus Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren ISAD.
Dokumentuen hizkuntza/idazkera	Gaztelania.
Ezaugarri fisikoak eta baldintza teknikoak	Kontserbazio-egoera, oro har, ona da.

Deskribapen tresnak	Dokumentazio guztia katalogatuta dago, eta Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoko Udal Atalak erabiltzen dituen deskribapen-tresnen bidez eskura daiteke: <ul style="list-style-type: none"> a. Sailkapen-koadroa. b. ARWE datu-basea, artxiboari buruzko katalogazioa kudeatzeko. Hainbat sarbide-puntu eta onomastika, toponimia eta gaikako indize ditu. c. ARIT datu-basea, kanpo-kontsultarako, aurrekoaren informazio eta sarbide berarekin.
---------------------	--

Lotutako dokumentazio arloa

Jatorrizko dokumenturik ote dagoen eta horien kokalekua	Dokumentazio guztia originala da.
Kopiarik ote dagoen eta horien kokalekua	Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoa gordetzen duen dokumentazioaren zati bat digitalizatzen eta Interneten erabiltzaileen eskura jartzen ari da. Sarbidea ARITen datu-basea ren bidez ere egiten da. Akta-liburuak, 1830 baino lehenagoko dokumentazioa, 1900 baino lehenagoko dokumentazioa (planoak barne), eta 1910 baino lehenagoko biztanleen erroldak digitalizatu dira.
Lotutako deskribapen unitatea	Ermuako Udalarekin zerikusia duten dokumentu-iturriak daude BFAHren atal guztietan, batez ere administrazio sailean eta sail judizialean. Udalak 1941etik gaur egun arte sortutako dokumentazioa udaletxean gordetzen da.
Argitalpenei buruzko oharra	Pinedo Otaola, José Antonio (2003). Ermua, Mallabia eta Zaldibar: Azterlan historiko - artistikoak. Bizkaiko herrien monografiak. Bizkaiko Foru Aldundia. Bilbo.

Oharren arloa

Oharrak	Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoko Udal Atalak artxibo historikoaren funtzioa betetzen du funtsak gordailutu dituzten udalerrientzat
---------	---

Kontrol arloa

Artxibozainaren oharra	Actuaciones Culturales Estrategicas 4 SL enpresak Bizkaiko Agiritegi Historikoko udal-atalerako egindako deskribapena, bertako teknikariak gainbegiratuta.
------------------------	--

Arauak edo erregelak	General International Standard Archival Description, Second Edition, ISAD (G) (Agirien Deskribapenerako Nazioarteko Arau Orokorra). Deskribapen Agirien Batzordeak hartutakoa Agirien Nazioarteko Kontseiluan, Stockholmen (Suedia), 1999ko irailaren 19-22an. Madril. 2000.
Deskribapenaren data	2020/01/20